

Powiatowy Urząd Pracy we Włodawie

22-200 Włodawa, ul. Niecała 2,
tel. (082) 5725-240, fax (082) 5724-043
e-mail sekretariat@pup.wlodawa.pl, www.pup.wlodawa.pl

MONITORING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W POWIECIE WŁODAWSKIM ZA 2008 R.

RAPORT DIAGNOSTYCZNY

Włodawa, marzec 2009

SPIS TREŚCI:

WSTĘP.....	s. 3
I. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW).....	s. 5
II. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW).....	s. 17
III. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH.....	s.23
WNIOSKI.....	s.28

WSTĘP

Rozwój technologiczny i procesy restrukturyzacyjne powodują ciągle zmiany na rynku pracy. Należy im się bacznie przyglądać i analizować zapewniając tym samym stały dostęp społeczności lokalnej do wszystkich usług świadczonych przez urząd pracy. Struktura bezrobocia oraz jego skutki wymagają ciągłego monitoringu rynku pracy i procesów na nim zachodzących. Dzięki rozwojowi różnych sektorów gospodarki powstają nowe zawody – związane z nowoczesnymi technologiami. Z kolei pewne zawody zanikają na skutek coraz mniejszej ich popularności i malejących potrzeb społecznych na ich wykonywanie. Aby osoby poszukujące pracy mogły spełniać wymogi rynku pracy, powinny na bieżąco śledzić zachodzące na nim zmiany.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U z 2008r. Nr 69, poz. 415 z późniejszymi zmianami) jednym z zadań należących do samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy jest opracowywanie analiz i sprawozdań rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Pełni on dwie fundamentalne funkcje: deskryptywną – opisuje rzeczywistość lokalnego rynku pracy, koncentrując się przede wszystkim na różnych aspektach jego nierównowagi, oraz normatywną – pozwala na formułowanie ocen i wniosków dotyczących szkolenia bezrobotnych, poradnictwa zawodowego i służyć ma pełniejszemu dopasowaniu strumienia popytu na pracę i podaży pracy.

Celem niniejszego opracowania jest uzyskanie informacji na temat zjawisk zachodzących na lokalnym rynku pracy, dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy, w przekroju zawodowym oraz sformułowanie na tej podstawie wniosków, ocen oraz prognoz niezbędnych do prawidłowego wykonywania ustawowych zadań przez urząd pracy. Szczegółowe cele w tym zakresie to: określenie odpowiednich kierunków szkolenia dla bezrobotnych zapewniających większą efektywność organizowanych szkoleń, usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych, ułatwienie realizacji programów aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia, określenie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnym rynku pracy oraz stworzenie bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo-kwalifikacyjnych. Monitoring służyć ma również lepszemu dopasowaniu kwalifikacji osób poszukujących pracy do oczekiwań pracodawców, którzy stają się coraz bardziej wymagający, stawiając wysokie kryteria kandydatom do pracy.

Ranking zawiera analizę skali i struktury bezrobocia rejestrowanego w powiecie włodawskim w grupach i zawodach oraz popytu na pracę dla poszczególnych zawodów z punktu widzenia zgłaszanych do Powiatowego Urzędu Pracy ofert pracy. Bada także zawody wykazujące deficytowość lub nadwyżkę pracowników. Zawody deficytowe i nadwyżkowe zostały wyznaczone w oparciu o wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy oraz w liczbach bezwzględnych. Źródłem informacji do przeprowadzonego raportu były dane zgromadzone na koniec 2008 roku w oparciu o załącznik 2 i 3 do sprawozdania MPiPS, dotyczące osób bezrobotnych oraz zgłoszonych ofert pracy według zawodów i specjalności.

W celu prawidłowego zrozumienia zagadnień związanych z „Monitoringiem zawodów deficytowych i nadwyżkowych” należy określić podstawowe definicje tej tematyki.

Przez *monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych* należy rozumieć proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

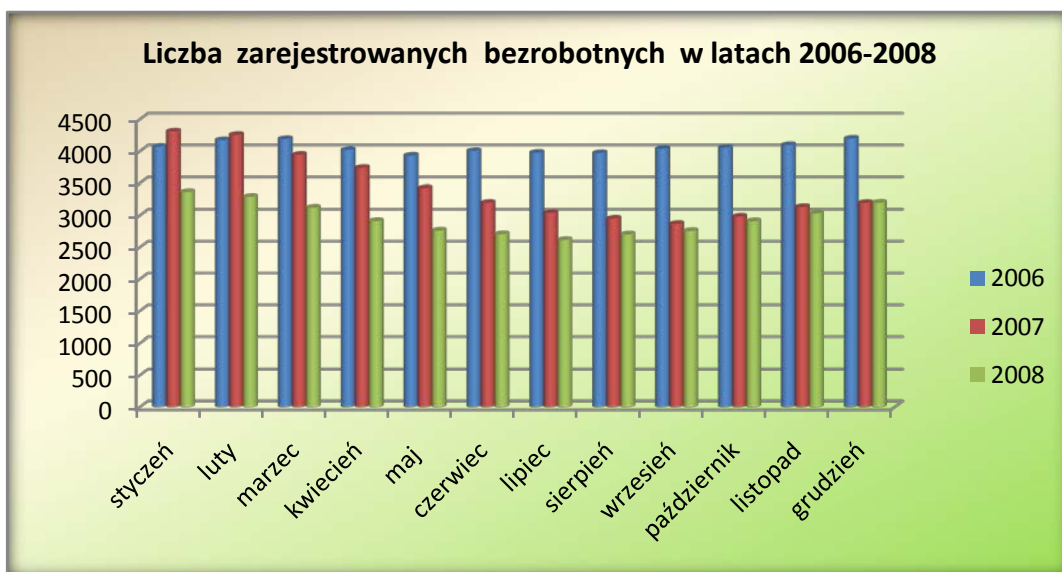
Przez *zawód deficytowy* należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Przez *zawód nadwyżkowy* należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

I. ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG GRUP ZAWODÓW.

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy we Włodawie na koniec 2008 roku wynosiła 3200 osób i była większa niż przed rokiem tylko o 1 osobę. W ciągu roku liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych nie uległa znaczącej zmianie, ale w początku 2009 roku obserwuje się tendencję wzrostu liczby bezrobotnych..

Kształtowanie się liczby osób bezrobotnych w 2008r. w odniesieniu do analogicznego okresu lat ubiegłych tj. 2007 i 2006 roku prezentuje wykres:

Źródło: opracowanie własne

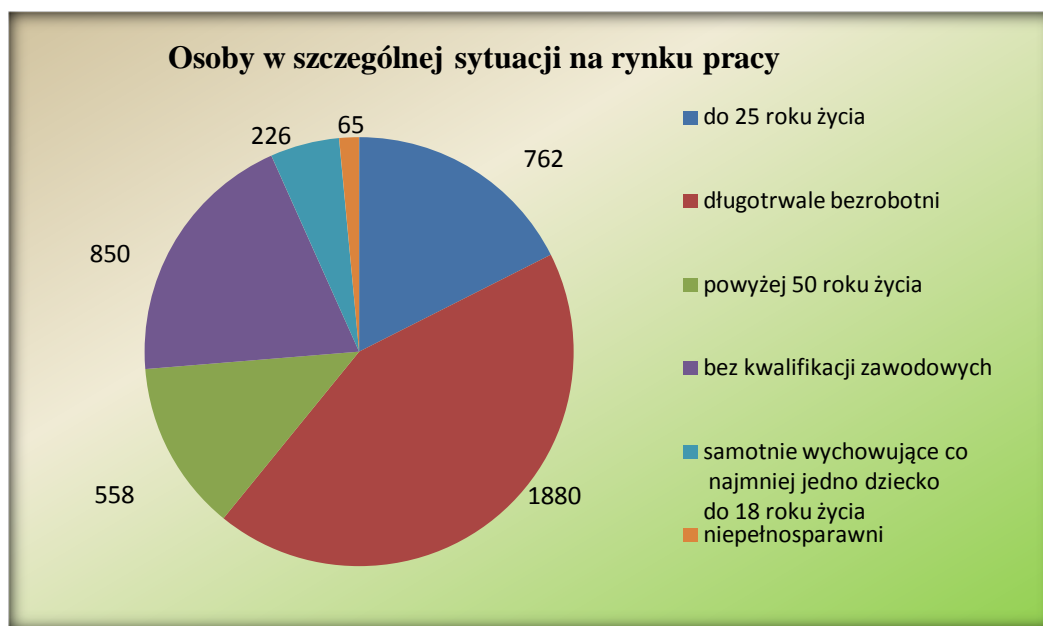
Osoby długotrwale bezrobotne (pozostające w rejestrze urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat) stanowiły 58,8% ogółu bezrobotnych. Większość, bo ponad 57% tej grupy osób to kobiety.

Tabela nr 1. Struktura bezrobocia na koniec 2008 roku w powiecie włodawskim

WYSZCZEGÓLNIENIE O - ogółem; K- kobiety		Stan na koniec 2008 roku	
BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI		O	3200
		K	1672
W tym	Zamieszkali na wsi	O	2115
		K	1089
	Z prawem do zasiłku	O	467
		K	168
	Niepełnosprawni	O	65
		K	18
	Do 25 roku życia	O	762
		K	397
	Które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia	O	43
		K	25
	Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	O	173
		K	108
Długotrwale bezrobotne		O	1880

		K	1062	
	Powyżej 50 roku życia	O	558	
		K	215	
	Bez kwalifikacji zawodowych	O	850	
		K	535	
	Poszukujący pracy	O	39	
		K	18	
	BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI w miesiącu sprawozdawczym „napływ”	O	4149	
		K	2129	
	BEZROBOTNI WYREJESTROWANI w miesiącu sprawozdawczym „odpływ”	O	4399	
		K	2156	
W tym	podjęcia pracy	O	1561	
		K	659	
	W tym	pracy niesubsydiowanej	O	1219
			K	551
		pracy subsydiowanej	O	342
			K	108
	rozpoczęcie szkolenia	O	295	
		K	156	
	rozpoczęcie stażu	O	456	
		K	303	
	niepotwierdzenie gotowości do pracy	O	1177	
		K	460	

Źródło: opracowanie własne

Źródło: opracowanie własne

Analiza bezrobotnych mieszkańców powiatu włodawskiego wykazuje, iż 2572 osoby bezrobotne pozostające w ewidencji PUP we Włodawie posiadały zawód, mimo to grupa bez zawodu była znacząca i stanowiła 19,6 % ogółu bezrobotnych. Ponad 59,5% populacji tej grupy stanowiły kobiety, zaś 8,3% absolwenci (z których 65,4% to bezrobotni absolwenci-kobiety). W porównaniu do stanu z końca 2007 roku populacja bezrobotnych nie

posiadających zawodu zwiększyła się z poziomu 627 osób w końcu 2007 roku do 659 osób w końcu 2008 roku, czyli wzrost wyniósł 32 osoby.

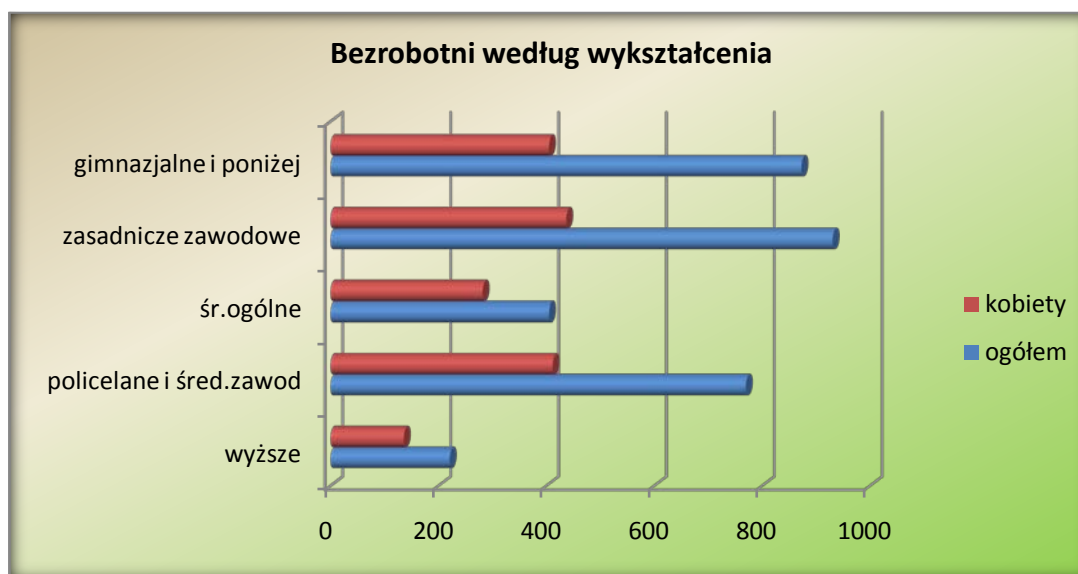
Tabela nr 2. Bezrobotni zarejestrowani w PUP ze względu na wykształcenie na koniec 2008 r.

	OGÓŁEM	KOBIETY
Wyższe	221	136
Policealne i średnie zawodowe	770	412
Średnie ogólnokształcące	405	282
Zasadnicze zawodowe	931	437
Gimnazjalne i poniżej	873	405

Źródło: opracowanie własne

Grupę bez zawodu w większości stanowiły osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz osoby posiadające wykształcenie podstawowe i niepełne podstawowe.

Kształtowanie się liczby osób bezrobotnych ze względu na wykształcenie w 2008 roku prezentuje wykres:

Źródło: opracowanie własne

Zawody dominujące wśród bezrobotnych

Spośród 424 zawodów wybrano 20 zawodów, które posiadają największą liczbę osób bezrobotnych, tj. 58,3% ogółu zarejestrowanych w Urzędzie Pracy. Pozostali (1335 bezrobotnych) posiadali łącznie 404 zawody.

W końcu 2008 roku w ewidencji bezrobotnych znajdowało się 3200 osób, w populacji bezrobotnych dominowały osoby posiadające zawód - 2541 osób, co stanowiło 79,4% ogółu bezrobotnych.

Statystyka dla osób poprzednio pracujących sporządzana jest według zawodu, w jakim bezrobotni ci poszukują pracy i do wykonywania tego zawodu mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone zaświadczeniem szkolnym lub innym dokumentem, bądź odpowiednim, minimum rocznym stażem pracy w danym zawodzie. Natomiast grupa bezrobotnych bez zawodu obejmuje osoby, które nie posiadają świadectwa czy dyplomu ukończenia szkoły lub odpowiedniego kursu. Są to głównie osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej oraz z wykształceniem średnim ogólnokształcącym.

Podobnie jak w latach poprzednich, struktura zawodowa zarejestrowanych bezrobotnych w końcu 2008 roku zdominowana była przez osoby w zawodzie sprzedawca, robotnik budowlany, robotnik gospodarczy, kucharz, technik mechanik, murarz, robotnik leśny.

Tabela nr 3. Ranking zawodów dominujących wśród bezrobotnych w 2008r.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	W tym kobiety	W tym absolwenci	W tym bezrobotni powyżej 12 m-cy
1.	„000000”	Bez zawodu	659	396	69	46
2.	„522107”	Sprzedawca	240	219	4	94
3.	„931301”	Robotnik budowlany	95	0	0	15
5.	"914103"	Robotnik gospodarczy	94	28	0	33
6.	"512201"	Kucharz	92	84	2	18
7.	"311502"	Technik mechanik	77	0	3	6
8.	"712102"	Murarz	75	0	0	21
9.	"631102"	Robotnik leśny	65	25	0	22
10.	"743304"	Krawiec	62	59	0	21
11.	"913207"	Sprzątaczką	53	53	0	24
12.	"722204"	Ślusarz	47	0	0	9
13.	"741203"	Piekarz	39	7	0	10
14.	"321208"	Technik rolnik	38	27	2	5
15.	"311204"	Technik budownictwa	36	5	1	3
16.	"244104"	Pedagog	34	26	5	1
18.	"832302"	Kierowca samochodu ciężarowego	33	0	0	12
19.	"512202"	Kucharz małej gastronomii	32	22	11	1
20.	"743604"	Szwaczka	32	32	0	12
4.	"744304"	Obuwnik przemysłowy	31	30	0	13
17.	„419101”	Pracownik biurowy	31	26	1	13
21.	OGÓLEM		1865	1039	98	379
22.	POZOSTALI		1335	633	75	405

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika MPiPS „T-II/P-1 Bezrobotni wg zawodów w powiecie włodawskim. Stan w końcu 2008 roku”.

Jak widać z danych statystycznych, szeregi osób bezrobotnych (5,4% ogółu bezrobotnych) zasilają corocznie ludzie młodzi, bezpośrednio po ukończeniu szkół. Są to zazwyczaj absolwenci szkół ogólnokształcących (bez zawodu) i technikum mechanicznego. Znaczny odsetek (24,5%) ogółu bezrobotnych stanowią osoby zarejestrowane powyżej 12 miesięcy.

Analizując strukturę bezrobotnych według grup zawodowych należy zauważyć, że nie są ujęte w niej osoby bez zawodu. Wśród 28 dużych grup zawodowych wzięto pod uwagę 10, w których zarejestrowanych było ponad 76,3% bezrobotnych z zawodem. Tabela 4 obrazuje największe grupy zawodowe (wg grup głównych kody dwucyfrowego „Klasyfikacji zawodów”) bezrobotnych zarejestrowanych w PUP we Włodawie w 2008 roku.

Tabela nr 4. Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie włodawskim w 2008 roku.

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Liczba bezrobotnych	Struktura bezrobotnych (udział % w ogólnej liczbie bezrobotnych)	W tym		
					Kobiety	Absolwenci	Powyżej 12 m-cy
1.	„74”	Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	379	11,84%	13,71%	1,92%	13,00%
2.	„52”	Sprzedawcy i demonstratorzy	306	9,56%	17,31%	3,84%	12,73%
3.	„91”	Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	279	8,73%	10,81%	0%	12,60%
4.	„51”	Pracownicy usług osobistych i ochrony	278	8,69%	14,73%	16,34%	8,40%
5.	„72”	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	244	7,63%	0%	3,84%	7,99%
6.	„31”	Średni personel techniczny	225	7,04%	2,35%	10,57%	2,30%
7.	„71”	Górnicy i robotnicy budowlani	211	6,61%	0,39%	0%	7,58%
8.	„93”	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	197	6,17%	6,17%	0%	5,42%
9.	„24”	Pozostali specjaliści	167	5,27%	7,60%	32,69%	2,03%
10.	„34”	Pracownicy pozostałych specjalności	156	4,88%	7,36%	8,65%	5,01%
OGÓLEM			2442	76,42%	80,43%	77,85%	77,06%

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika MPiPS „T-II/P-1a Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie włodawskim. Stan w końcu 2008 roku”

Analizując dane przedstawiające strukturę zawodową osób bezrobotnych według dużych grup zawodowych /kod 2 cyfrowy/ należy stwierdzić ,że najliczniejsze grupy zawodowe to:

- 1. Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 379 osób tj. 11,84% ogółu bezrobotnych :**
  - Krawce, kapelusznicy i pokrewni – 2,44%;
  - Piekarze, cukiernicy i pokrewni – 1,92%;
  - Obuwnicy oraz szwaczki, hafciarki i podobni – 1,25%;
  - Garbarze skór i pokrewni – 1,10%;
- 2. Sprzedawcy i demonstratorzy – 306 osób tj. 9,56% ogółu bezrobotnych;**
- 3. Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach – 279 osób tj. 8,73% ogółu bezrobotnych:**
  - Gospodarze budynków – 3,69%;
  - Pomoce i sprzątaczkę – 3,51%;
  - Portierzy, woźni i pokrewni – 0,9%;
- 4. Pracownicy usług osobistych i ochrony – 278 osób tj. 8,69% ogółu bezrobotnych:**
  - Kucharze – 4,88%;
  - Pracownicy domowej opieki osobistej – 0,98%;
  - Kelnerzy i pokrewni – 0,7%;
- 5. Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń – 244 osób tj. 7,63% ogółu bezrobotnych:**
  - Ślusarze i pokrewni – 1,88%;
  - Mechanicy pojazdów samochodowych – 1,69%;
  - Ustawiacze – operatorzy obrabiarek skrawających do metali – 1,69%;
- 6. Średni personel techniczny – 225 osób tj. 7,04% ogółu bezrobotnych:**
  - Technicy mechanicy – 3,97%
  - Technicy budownictwa, ochrony środowiska i pokrewni – 1,49%;
- 7. Górnicy i robotnicy budowlani – 211 osób tj. 6,61% ogółu bezrobotnych:**
  - Murarze i pokrewni – 2,95%;
  - Monterzy instalacji i urządzeń sanitarnych – 0,82%;
- 8. Pozostali specjaliści – 164 osoby, tj. 5,27% ogółu bezrobotnych:**
  - Archeolodzy, socjolodzy i pokrewni – 1,61%;
  - Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani – 0,94%;

9. Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie – 197 osób, tj. 6,17% ogółu bezrobotnych:

- Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym – 3,73%;
- Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle – 1,41%;

10. Pracownicy pozostałych specjalności – 156 osób, tj. 4,88% ogółu bezrobotnych:

- Pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani – 1,29%;
- Pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej -0,82%;

Kształtowanie się liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych według grup zawodowych w końcu 2007 i 2008 roku przedstawia tabela:

Tabela nr 5. Liczba bezrobotnych wg grup zawodowych w latach 2007-2008 (wg stanu w końcu okresu sprawozdawczego)

Grupy zawodowe	Liczba bezrobotnych wg stan w końcu:		Wzrost/spadek (-) w 2008r. w porównaniu do 2007 roku	
	2007r.	2008r.	w osobach	w %
Ogółem, z tego:	3199	3200	+1	+0,0003%
Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	383	379	-4	-0,01%
Sprzedawcy i demonstratorzy	314	306	-8	-0,02%
Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	261	244	-17	-0,05%
Pracownicy usług osobistych i ochrony	261	278	+17	+0,06%
Górnicy i robotnicy budowlani	255	211	-44	-0,17%
Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	230	279	+49	+0,21%
Średni personel techniczny	229	225	-4	-0,02%
Pozostali specjaliści	184	167	-17	-0,09%
Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	179	197	+18	+0,10%
Pracownicy pozostałych specjalności	143	156	+13	+0,09%

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika MPiPS „T-II/P-1a Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie włodawskim. Stan w końcu 2007 i 2008 roku”.

Biorąc pod uwagę liczbę zarejestrowanych osób bezrobotnych w porównywanym okresie spadek tej liczby odnotowano w większości grup zawodowych. Spadek ten był nieznaczny i oscylował w przedziale od 0,01% w grupie pozostałych robotników przemysłowych i rzemieślników do 0,17% w grupie górników i robotników budowlanych.

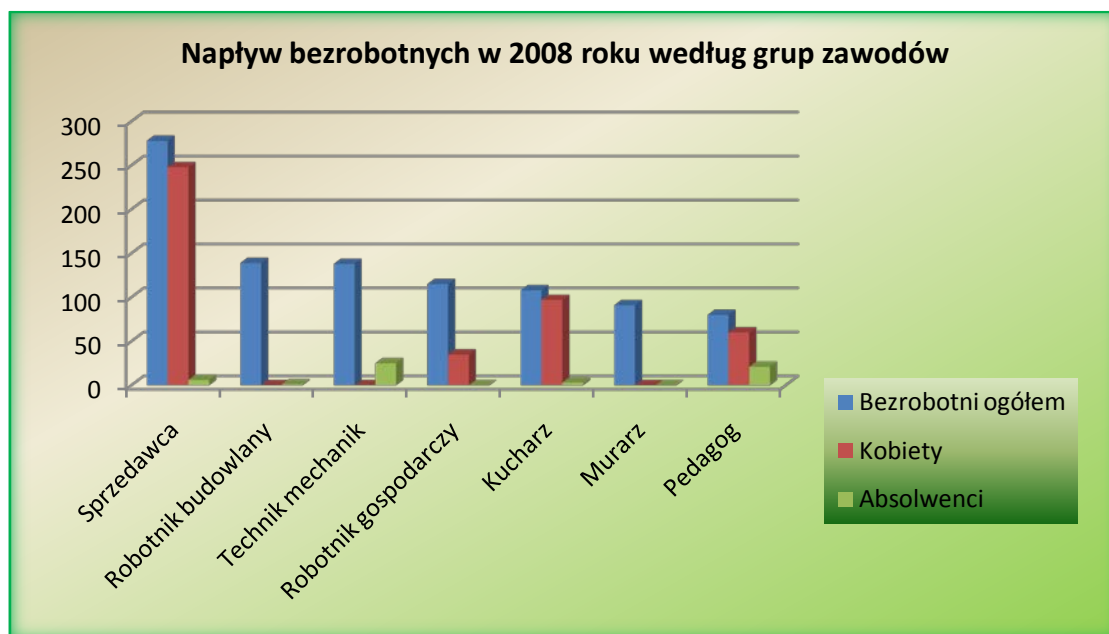
Z kolei największy wzrost osób bezrobotnych odnotowano w grupie pracowników przy pracach prostych w handlu i usługach.

Napływ bezrobotnych według zawodów w 2008 roku

W 2008 roku w powiatowym Urzędzie Pracy we Włodawie status osoby bezrobotnej uzyskało 4400 osób, z tego 2191 kobiet. W strukturze osób rejestrujących się w omawianym okresie przeważały osoby rejestrujące się po raz kolejny – 83,0% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych z czego 50,0% stanowiły kobiety.

Największy napływ bezrobotnych podobnie jak w analogicznym okresie roku ubiegłego odnotowano wśród osób bez zawodu. W analizowanym okresie zarejestrowano ogółem 1082 osoby nieposiadających zawodu, tj. 24,59% ogółu rejestracji w tym okresie. W omawianej kategorii kobiety stanowiły 58,9%, a absolwenci 27,9% ogółu zarejestrowanych w 2008 roku bezrobotnych. Potwierdza się więc fakt dużego napływu do bezrobocia osób bez zawodu, głównie są to młodzi ludzie absolwenci szkół średnich ogólnokształcących oraz osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej.

Wysoki poziom napływu w poszczególnych zawodach obrazuje wykres:

Źródło: opracowanie własne

Wśród 488 zawodów największy napływ wystąpił w 20 zawodach, gdzie łącznie napłynęło 2651 osób bezrobotnych, co stanowi ponad 60,25% wszystkich nowo zarejestrowanych, co ilustruje tabela:

Tabela nr 6. Ranking zawodów o największym napływie bezrobotnych w 2008r.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	W tym kobiety	W tym absolwenci	W tym absolwenci-kobiety
1	"000000"	Bez zawodu	1082	638	302	214
2	"522107"	Sprzedawca	278	248	6	6
3	"931301"	Robotnik budowlany	139	0	1	0
4	"311502"	Technik mechanik	138	0	25	0
5	"914103"	Robotnik gospodarczy	115	35	0	0
6	"512201"	Kucharz	108	97	3	3
7	"712102"	Murarz	91	0	0	0
8	"244104"	Pedagog	80	60	21	18
9	"311204"	Technik budownictwa	67	7	10	2
10	"722204"	Ślusarz	63	0	0	0
11	"741203"	Piekarz	62	7	2	0
12	"743304"	Krawiec	60	57	0	0
13	"631102"	Robotnik leśny	59	22	0	0
14	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	56	0	1	0
15	"913207"	Sprzątaczką	53	53	0	0
16	"321208"	Technik rolnik	42	32	5	4
17	"341902"	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	42	34	5	4
18	"512202"	Kucharz małej gastronomii	41	29	16	11
19	"743604"	Szwaczka	38	38	0	0
20	"241912"	Specjalista do spraw marketingu i handlu	37	23	13	12
OGÓLEM			2651	1380	410	274

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika MPiPS „T-II/P-2 Napływ bezrobotnych wg zawodów w powiecie włodawskim w 2008 roku”

Analizując strukturę napływu bezrobotnych według 29 dużych grup zawodowych wzięto pod uwagę 10, w których wyniósł on ponad % ogółu bezrobotnych posiadających zawod.

W omawianym okresie kształtowanie się napływu bezrobotnych według grup zawodowych ilustruje tabela:

Tabela nr 7. Struktura napływu bezrobotnych w powiecie włodawskim w 2008 roku.

Lp.	Kod grupy zawodu	Nazwa grupy zawodu	Struktura napływu bezrobotnych (udział % w ogólnej liczbie bezrobotnych)	W tym		
				kobiety	absolwenci	
					razem	kobiety
1.	„74”	Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	10,21%	10,49%	1,47%	0%

2	„31”	Średni personel techniczny	9,43%	2,38%	15,33%	1,58%
3.	„24”	Pozostali specjaliści	9,19%	13,78%	36,57%	49,73%
4.	„52”	Sprzedawcy i demonstratorzy	8,53%	16,22%	1,76%	3,17%
5.	„72”	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	7,98%	0,12%	3,24%	0%
6.	„51”	Pracownicy usług osobistych i ochrony	7,65%	13,0%	10,02%	13,75%
7.	„91”	Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	6,87%	9,01%	0%	0%
8.	„93”	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	5,87%	1,09%	0,29%	0%
9.	„71”	Górnicy i robotnicy budowlani	5,54%	0,19%	0,29%	0%
10.	„34”	Pracownicy pozostałych specjalności	4,85%	8,30%	5,89%	8,46%
OGÓLEM			76,12%	74,58%	74,86%	77%

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika MPiPS „T-II/P-2a Struktura napływ bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie włodawskim w 2008 roku”

Najmniejszy napływ bezrobotnych rejestrujących się w ciągu 2008 roku odnotowano w następujących grupach zawodowych:

- Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy;
- Siły zbrojne;
- Ogrodnicy;
- Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni;

Zawody generujące długotrwale bezrobocie

Kolejną grupą bezrobotnych, objętych monitoringiem zawodów deficytowych i nadwyżkowych są osoby długotrwale bezrobotne, pozostające bez w rejestrze urzędu pracy łącznie przez okres 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Wśród ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych w 2008 roku grupa ta stanowiła 58,75% (1880 osób) i w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego tj. 2007 zmniejszyła się o 220 osób. Sytuacja tej grupy bezrobotnych uległa więc poprawie, dla porównania poziom bezrobocia wśród ogółu bezrobotnych w tym okresie wzrósł o 1 osobę bezrobotną.

Wskaźnikiem, który pozwala na wskazanie zawodów, w których najwięcej osób bezrobotnych pozostaje bez pracy powyżej 12 miesięcy, jest **wskaźnik długotrwałego bezrobocia w danym zawodzie**. Wskaźnik ten jest liczony jako stosunek liczby długotrwałe bezrobotnych występujących w danym zawodzie do ogólnej liczby bezrobotnych zarejestrowanych w tym zawodzie. Można więc wysnuć wnioski, że kształcenie w takim zawodzie bez dostosowania programu nauczania do aktualnych potrzeb gospodarki może spowodować w przyszłości długotrwałe problemy ze znalezieniem zatrudnienia.

Na podstawie wielkości wskaźnika długotrwałego bezrobocia oszacowano liczebność grup zawodowych implikujących długotrwałe bezrobocie. Analiza ta pozwoliła ustalić ranking według grup zawodów generujących długotrwałe bezrobocie, co obrazuje tabela:

Tabela nr 8. Zawody generujące długotrwałe bezrobocie w powiecie włodawskim w 2008 roku.

Lp.	Kod zawodu (dwucyfrowy)	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia (udział % w ogólnej liczbie bezrobotnych)
1.	"33"	Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy	1
2.	"82"	Operatorzy i monterzy maszyn	0,5
3.	"81"	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	0,4545
4.	"92"	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni	0,4286
5.	"91"	Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	0,4189
6.	"62"	Ogrodnicy	0,4
7.	"52"	Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	0,3868
8.	"83"	Kierowcy i operatorzy pojazdów	0,3699
9.	"73"	Robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanteryjnych, robotnicy poligraficzni i pokrewni	0,3659
10.	"63"	Leśnicy i rybacy	0,3611
11.	"41"	Pracownicy obsługi biurowej	0,3607
12.	"71"	Górnicy i robotnicy budowlani	0,3333
13.	"74"	Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	0,3189
14.	"72"	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	0,3041
15.	"34"	Pracownicy pozostałych specjalności	0,2984
16.	"12"	Kierownicy dużych i średnich organizacji	0,2857
17.	"51"	Pracownicy usług osobistych i ochrony	0,2805
18.	"61"	Rolnicy	0,2727
19.	"93"	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	0,2548
20.	"42"	Pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów	0,25
21.	"23"	Specjaliści szkolnictwa	0,2059

22.	"21"	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	0,1379
23.	"24"	Pozostali specjaliści	0,1119
24.	"32"	Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia	0,1009
25.	"22"	Specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia	0,1
26.	"31"	Średni personel techniczny	0,095
27.	"13"	Kierownicy małych przedsiębiorstw	0
28.	"01"	Siły zbrojne	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika MPiPS „T-II/P-7 Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w powiecie włodawskim w 2008 roku”

Jak wynika z powyższego zestawienia, do zawodów w największym stopniu generujących długotrwałe bezrobocie należą zawody **z grupy operatorów i monterów maszyn i urządzeń** oraz **pracowników przy pracach prostych w handlu i usługach**.

Analizując materiał z załącznika T-II/P-8 można sklasyfikować osoby długotrwałe bezrobotne w 214 różnych grupach zawodowych.

W ciągu 2008 roku odnotowano 17 zawodów (wskaźnik długotrwałego bezrobocia równy 1), w których wszystkie zarejestrowane osoby, są osobami długotrwałe bezrobotnymi. Są to w szczególności zawody: nauczyciel praktycznej nauki zawodu, agent biur pomagających w prowadzeniu działalności gospodarczej i pośrednik handlowy, kierownik wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej, klasyfikator żywności, inżynier chemik, monter wyrobów z drewna, monter elektronik, monter systemów rurociągowych, położna, operator aparatury medycznej, operator maszyn i urządzeń do napojów alkoholowych, sportowcy zawodowi i trenerzy, pracownicy usług domowych.

Na koniec 2008 roku odnotowano 13 zawodów zagrożonych długotrwałym bezrobociem tj. zawodów posiadających wskaźnik długotrwałego bezrobocia niższy od 1, a wyższy od 0,5 (zaopatrzeniowiec, hodowca zwierząt, kaletnik, operator sprzętu do robót ziemnych, operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa owoców, portier, blacharz, opiekunka dziecięca, spawacz, pracownik domowej opieki osobistej).

Wskaźnik długotrwałego bezrobocia równy 0,5 oznacza, iż liczba zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, jest o połowę niższa od liczby ogółem zarejestrowanych bezrobotnych w tym zawodzie. Zawodów takich było 14, m.in.: garbarz skór, maszynista silników, adwokat, radca prawny, bibliotekoznawca, plastyk, doręczyciel pocztowy, monter sieci i urządzeń telekomunikacyjnej, policjant, pomocniczy personel medyczny, robotnik budowlany robót stanu surowego, operator urządzeń do obróbki drewna. 76 zawodów charakteryzował wskaźnik długotrwałego bezrobocia o wartości poniżej 0,5.

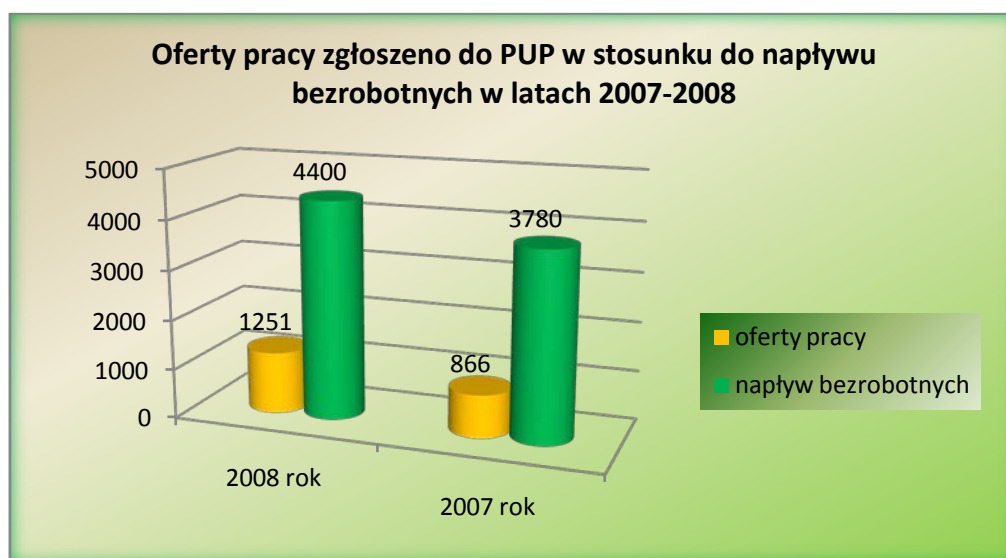

II. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW).

Analiza ofert pracy jest niezwykle ważnym elementem oceny rynku pracy gdyż pozwala określić skalę nadwyżki i deficytu zasobów pracy w układzie zawodów i specjalności oraz grup zawodów.

W wyniku działań pośrednictwa pracy w 2008 roku w dyspozycji PUP pozostawało powiecie włodawskim pozostawało 1251 ofert pracy, tj. o 385 ofert więcej niż w porównywanym okresie 2007 roku. Pokryły one w 28,4% zapotrzebowanie na pracę wynikające z napływu bezrobotnych (4400 osób).

Poniższy wykres obrazuje liczbę ofert pracy w stosunku do napływu bezrobotnych w analogicznym okresie 2007 i 2008 roku:

Źródło: opracowanie własne

Do rankingu ofert pracy wybrano zawody, w których zgłoszono w 2008 r. powyżej 10 ofert. Stanowiły one ponad 73,5% wszystkich zgłoszonych ofert pracy.

Tabela nr 9. Ranking ofert pracy według zawodów zgłoszonych w 2008 r.

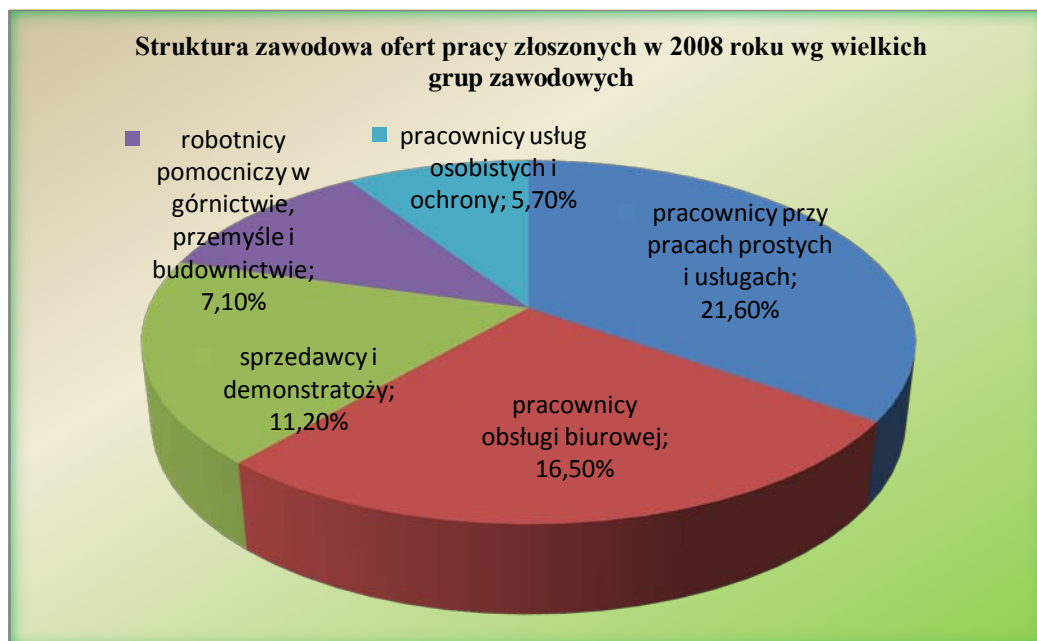
Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy zgłoszone w 2008 roku
1.	"419101"	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	183
2.	"522107"	Sprzedawca	138
3.	"914103"	Robotnik gospodarczy	134
4.	"343101"	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]	78
5.	"931301"	Robotnik budowlany	72

6.	"913207"	Sprzątaczką	45
7.	"913204"	Pomoc kuchenna	36
8.	"512201"	Kucharz	22
9.	"913206"	Salowa	22
10.	"712901"	Konserwator budynków	19
11.	"343201"	Księgowy [samodzielny]	15
12.	"512302"	Kelner	15
13.	"712102"	Murarz	15
14.	"235908"	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	14
15.	"413103"	Magazynier	14
16.	"331101"	Instruktor amatorskiego ruchu artystycznego	12
17.	"723106"	Mechanik pojazdów samochodowych	12
18.	"743304"	Krawiec	12
19.	"712501"	Meliorant	11
20.	"915206"	Woźny	11
21.	"348202"	Bibliotekarz	10
22.	"742204"	Stolarz	10
23.	"832302"	Kierowca samochodu ciężarowego	10
24.	"931203"	Robotnik drogowy	10
25.	OGÓŁEM		920

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika MPIPS T-II/P-3 „Oferty pracy wg zawodów w powiecie włodawskim w 2008 roku”

W analizowanym okresie zdecydowanie największy, bo aż 65-krotny wzrost liczby ofert pracy w porównaniu do 2007 roku odnotowano w zawodzie robotnika gospodarczego, 65-krotny wzrost w zawodzie sprzedawcy a także 45-krotny wzrost w zawodzie sprzątaczką, co pozwoliło, przy niższym niż przed rokiem napływie, na zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w tych zawodach.

Należy jednak podkreślić, że oferty pracy w zawodzie robotnika gospodarczego i sprzedawcy składane przez pracodawców w Powiatowym Urzędzie Pracy we Włodawie w większości refundowane są ze środków Funduszu Pracy. Zapotrzebowanie na te zawody wynika bardziej z dogodnej formy aktywizacji zawodowej bezrobotnych, jaką jest na przykład staż, przygotowanie zawodowe, prace interwencyjne niż rzeczywista liczba wolnych miejsc pracy.

Źródło: opracowanie własne

Analiza struktury ofert pracy według grup zawodowych pozwala zauważyć, że na 29 dużych grup zawodowych w 16 z nich zgłoszono powyżej 97% ogółu wszystkich ofert. Pracodawcy najczęściej poszukiwali osób z następujących grup zawodowych:

Tabela nr 10. Struktura ofert pracy wg grup zawodowych w powiecie włodawskim w 2008 roku.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy zgłoszone w 2008r. w %
1.	"91"	Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	21,6625
2.	"41"	Pracownicy obsługi biurowej	16,4679
3.	"34"	Pracownicy pozostałych specjalności	11,2708
4.	"52"	Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	11,191
5.	"93"	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	7,1143
6.	"51"	Pracownicy usług osobistych i ochrony	5,7554
7.	"71"	Górnicy i robotnicy budowlani	3,9967
8.	"23"	Specjaliści szkolnictwa	3,917
9.	"74"	Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	3,5971
10.	"24"	Pozostali specjaliści	2,398
11.	"72"	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	2,3179

12.	"83"	Kierowcy i operatorzy pojazdów	1,7586
13.	"21"	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	1,7585
14.	"42"	Pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów	1,5188
15.	"01"	Siły zbrojne	1,2739
16.	"33"	Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy	1,0392
17.	OGÓŁEM		97,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika MPIPS T-II/P-3a „Struktura ofert pracy wg grup zawodowych w powiecie włodawskim w 2008 roku”

W 2008 roku pracodawcy reprezentujący poszczególne sekcje PKD zgłosili do PUP we Włodawie 1251 ofert pracy. Najwięcej ofert pracy wpłynęło z następujących sekcji gospodarczych :

Tabela nr 11. Analiza struktury ofert pracy według sekcji PKD

Sekcja PKD	Oferty pracy zgłoszone w 2008 roku	Struktura ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku w %
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	239	19,1048
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	227	18,1455
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	134	10,7114
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	130	10,3917
Edukacja	106	8,4732
Budownictwo	99	7,9137
Przetwórstwo przemysłowe	90	7,1942
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	56	4,4764
Hotele i restauracje	52	4,1567
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	49	3,9169
Pośrednictwo finansowe	45	3,5971
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	20	1,5987
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	4	0,3197
OGÓŁEM	1251	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika MPIPS T-II/P-9 i T-II/P-9a.

Równocześnie w powyższych sekcjach PKD zarejestrowała się zdecydowana większość bezrobotnych:

Tabela nr 12. Analiza struktury bezrobotnych według sekcji PKD

Sekcja PKD	Bezrobotni zarejestrowani w 2008 roku	Struktura bezrobotnych zarejestrowani w 2008 roku
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	208	8,8098
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	298	12,6218
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	109	4,6167
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	47	1,9907
Edukacja	79	3,346
Budownictwo	294	12,4524
Przetwórstwo przemysłowe	363	15,3748
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	36	1,5248
Hotele i restauracje	49	2,0754
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	137	5,8026
Pośrednictwo finansowe	14	0,593
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	43	1,8213
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	19	0,8047
OGÓLEM	1696	71,834

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika MPIPS T-II/P-9 i T-II/P-9a.

Analiza zawodów zgłoszonych w ofertach pracy ze względu na wskaźnik szansy uzyskania oferty

Wskaźnik szansy uzyskania oferty w określonym zawodzie określa, jak duże są szanse na znalezienie pracy w tym zawodzie. Wskaźnik ten oblicza się jako stosunek średniej miesięcznej liczby ofert pracy w danym zawodzie w danym okresie czasu, będących

w dyspozycji powiatowego urzędu pracy do średniego miesięcznego poziomu rejestrowanego bezrobocia w tym zawodzie. Pozwala on na ustalenie, w których zawodach najłatwiej i najtrudniej znaleźć pracę. Im wyższa wartość tego wskaźnika, tym szanse te rosną.

Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy według szansy uzyskania oferty, obrazuje, iż wśród dużych grup w najlepszej sytuacji pozostają pracownicy o wysokich kwalifikacjach tj. nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy, pracownicy obsługi biurowej, specjaliści szkolnictwa, kierownicy dużych i średnich organizacji, pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów, specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych. Wskaźnik szansy uzyskania oferty w powyższych zawodach był najwyższy, a struktura zgłoszonych ofert pracy znacznie wyższa od struktury zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie. Omawianą sytuację obrazuje Tabela 13.

Tabela nr 13. Analiza rankingu zawodów (grupy zawodów wg kodu dwucyfrowego w „Klasyfikacji zawodów”) zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie włodawskim w 2008 roku, ze względu na wskaźnik szansy uzyskania oferty.

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik szansy uzyskania oferty
1.	"33"	Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy	1,0833
2.	"41"	Pracownicy obsługi biurowej	0,2934
3.	"23"	Specjaliści szkolnictwa	0,1328
4.	"91"	Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	0,1216
5.	"34"	Pracownicy pozostałych specjalności	0,113
6.	"12"	Kierownicy dużych i średnich organizacji	0,1111
7.	"42"	Pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów	0,0822
8.	"21"	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	0,0698
9.	"93"	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	0,0576
10.	"52"	Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	0,0499

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika MPIPS T-II/P-10 Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie włodawskim w 2008 roku, ze względu na wskaźnik szansy uzyskania oferty

Na podstawie analizy rankingu zawodów według grup elementarnych zauważyć można, że spośród 233 zawodów, zaledwie 9 zawodów znajduje się w dobrej sytuacji ponieważ wskaźnik większy od 1 oznacza nadwyżkę ofert nad bezrobotnymi.

Największą szansę uzyskania oferty w rankingu mają zaledwie trzy grupy charakteryzujące się maksymalną wartością wskaźnika zawodów według czterocyfrowego uszeregowania:

- Operatorzy maszyn górniczych i pokrewni;
- Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi;
- Pracownicy zakładów pogrzebowych.

W mniej korzystnej sytuacji znajdują się zawody dla których wskaźnik szansy uzyskania oferty jest bliski zero, oznacza to, iż włódawski rynek pracy ma coraz mniejsze zapotrzebowanie na dany zawód. Są to przede wszystkim:

- Mechanicy - monterzy maszyn i urządzeń – 0,0043;
- Ekonomiści – 0,0038;
- Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni – 0,0034;
- Monterzy instalacji i urządzeń sanitarnych – 0,0033;
- Technicy budownictwa, ochrony środowiska i pokrewni – 0,0022.

III. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Niedostosowanie systemu kształcenia do wymagań rynku pracy powoduje, że funkcjonują na nim zawody, na które zapotrzebowanie ze strony pracodawców w postaci zgłaszanych ofert pracy jest znacznie mniejsze niż liczba osób mających kwalifikacje i chcących pracować w danym zawodzie (zawody nadwyżkowe) oraz zawody, w których pracodawcy mają problem ze znalezieniem kandydatów do pracy (zawody deficytowe). Nieznaczny procent stanowią natomiast zawody zrównoważone, tj. wykazujące równowagę w zakresie popytu i podaży pracy.

Analizy zawodów deficytowych i nadwyżkowych dokonano na podstawie **wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów**. Jest to procentowy udział liczby zgłoszonych w danym zawodzie ofert pracy w liczbie zarejestrowanych w tym zawodzie bezrobotnych.

Zawody o wskaźniku:

< 0,9 to **zawody nadwyżkowe**,

0,9 ≤ 1,1 to **zawody zrównoważone** (wykazujące równowagę na rynku pracy),

> 1,1 to **zawody deficytowe**

Im wyższy wskaźnik, tym większe zapotrzebowanie na pracowników w danym zawodzie.

Spośród 487 zidentyfikowanych zawodów wyodrębniono zawody deficytowe, nadwyżkowe i zrównoważone, według wskaźnika intensywności.

W 2007 roku w klasyfikacji zawodów według kodów sześciocyfrowych w powiecie włodawskim wystąpiły zawody o wartości wskaźnika większej od 1,1 – 22 zawody. Są to zawody deficytowe, na które zapotrzebowanie na rynku pracy jest wyższe niż liczba osób poszukujących w nich pracy. 51 zawodów, w których wskaźnik intensywności osiągał wartości właściwe dla zawodów deficytowych osiągnęło wartość MAX, co oznacza, że napływowi ofert pracy nie towarzyszył napływ bezrobotnych.

Zawody deficytowe (tj. posiadające wskaźnik intensywności nadwyżki/deficytu powyżej 1,1 są z grup zawodowych:

Tabela nr 14. Zawody deficytowe w powiecie włodawskim w 2008 r.

Lp.	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2008 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2008 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1.	Bibliotekarz	0,8333	0,0833	-0,75	10
2.	Konserwator budynków	1,5833	0,1667	-1,4167	9,5
3.	Pracownik biurowy	15,25	2,6667	-12,5833	5,7188
4.	Agent ubezpieczeniowy	0,3333	0,0833	-0,25	4
5.	Woźny	0,9167	0,25	-0,6667	3,6667
6.	Pracownik administracyjny	6,5	2	-4,5	3,25
7.	Kierownik działu marketingu i sprzedaży	0,5	0,1667	-0,3333	3
8.	Zaopatrzeniowiec	0,25	0,0833	-0,1667	3
9.	Pomoc farmaceutyczna	0,25	0,0833	-0,1667	3
10.	Pomoc kuchenna	3	1,0833	-1,9167	2,7692
11.	Meliorant	0,9167	0,3333	-0,5833	2,75
12.	Portier	0,4167	0,1667	-0,25	2,5
13.	Nauczyciel przedszkola	0,6667	0,3333	-0,3333	2
14.	Recepcjonista	0,25	0,1667	-0,0833	1,5
15.	Stolarz meblowy	0,25	0,1667	-0,0833	1,5
16.	Pracznica	0,25	0,1667	-0,0833	1,5
17.	Psycholog	0,3333	0,25	-0,0833	1,3333
18.	Pokojowa	0,3333	0,25	-0,0833	1,3333

19.	Salowa	1,8333	1,4167	-0,4167	1,2941
20.	Robotnik gospodarczy	11,1667	9,5833	-1,5833	1,1652
21.	Kelner	1,25	1,0833	-0,1667	1,1538

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika MPIPS T-II/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie włodawskim w 2008 roku.

W omawianym okresie odnotowano 14 zawodów zrównoważonych (wskaźnik intensywności nadwyżki / deficytu większy od 0,9 a mniejszy od 1,1), czyli takich na które zapotrzebowanie na rynku pracy jest równe liczbie osób poszukujących pracy w tych zawodach. Osoby posiadające kwalifikacje z tej grupy teoretycznie nie powinny mieć problemu z podjęciem odpowiedniego zatrudnienia.

Zawody zrównoważone w powiecie włodawskim (wg pełnej klasyfikacji zawodów) w 2008 roku obrazuje Tabela 15.

Tabela nr 15. Zawody zrównoważone w powiecie włodawskim w 2008 roku.

Lp.	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2008 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2008 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1.	Mechanik pojazdów samochodowych	1	0,9167	-0,0833	1,0909
2.	Administrator systemów komputerowych	0,0833	0,0833	0	1
3.	Położna	0,0833	0,0833	0	1
4.	Nauczyciel plastyki	0,0833	0,0833	0	1
5.	Pedagog szkolny	0,0833	0,0833	0	1
6.	Archeolog	0,0833	0,0833	0	1
7.	Terapeuta zajęciowy	0,25	0,25	0	1
8.	Technik farmaceutyczny	0,0833	0,0833	0	1
9.	Instruktor nauki jazdy	0,0833	0,0833	0	1
10.	Rejestratorka medyczna	0,3333	0,3333	0	1
11.	Opiekunka dziecięca	0,1667	0,1667	0	1
12.	Dekarz	0,25	0,25	0	1
13.	Krojezy	0,0833	0,0833	0	1
14.	Księgowy	1,25	1,3333	0,0833	0,9375

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika MPIPS T-II/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie włodawskim w 2008 roku.

Analizując wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) grup zawodów według kodu sześciocyfrowego, należy stwierdzić, że większość zarejestrowanych osób bezrobotnych reprezentuje zawody zaliczane do zawodów nadwyżkowych na rynku pracy – 57 zawodów na 487 występujących. Oznacza to, że istnieje mniejsze zapotrzebowanie na rynku pracy na te zawody, niż liczba osób poszukujących w nich pracy. W przypadku 316 zawodów wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) równy był zeru, tj. napływowi bezrobotnych nie towarzyszył napływ ofert pracy.

Tabela nr 16. Zawody nadwyżkowe w powiecie włodawskim w 2008 roku.

Lp.	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2008 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1.	Magazynier	1,1667	1,6667	0,7
2.	Kasjer handlowy	0,75	1,0833	0,6923
3.	Technik elektryk	0,1667	0,25	0,6667
4.	Opiekun w domu pomocy społecznej	0,5	0,75	0,6667
5.	Operator koparek i zwalowarek	0,1667	0,25	0,6667
6.	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	0,4167	0,75	0,5556
7.	Robotnik drogowy	0,8333	1,5833	0,5263
8.	Robotnik budowlany	6	11,5833	0,518
9.	Inżynier budownictwa – budownictwo ogólne	0,25	0,5	0,5
10.	Inżynier inżynierii środowiska – systemy wodociągowe i kanalizacyjne	0,0833	0,1667	0,5
11.	Nauczyciel muzyki	0,0833	0,1667	0,5
12.	Muzealnik	0,1667	0,3333	0,5
13.	Laborant chemiczny	0,0833	0,1667	0,5
14.	Sprzedawca w stacji paliw	0,1667	0,3333	0,5
15.	Blacharz budowlany	0,0833	0,1667	0,5
16.	Palacz kotłów c.o. gazowych	0,0833	0,1667	0,5
17.	Kierowca autobusu	0,0833	0,1667	0,5
18.	Sprzedawca	11,5	23,1667	0,4964
19.	Masażysta [zawód szkolny: Technik masażysta]	0,1667	0,4167	0,4
20.	Sanitariusz szpitalny	0,1667	0,4167	0,4
21.	Kierowca samochodu osobowego	0,75	1,9167	0,3913
22.	Stolarz	0,8333	2,25	0,3704
23.	Opiekunka domowa	0,6667	1,8333	0,3636
24.	Fizjoterapeuta	0,0833	0,25	0,3333
25.	Ratownik medyczny	0,1667	0,5	0,3333
26.	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	0,0833	0,25	0,3333

27	Magazynier	1,1667	1,6667	0,7
28	Kasjer handlowy	0,75	1,0833	0,6923
29.	Technik elektryk	0,1667	0,25	0,6667
30.	Opiekun w domu pomocy społecznej	0,5	0,75	0,6667

***Źródło:** opracowanie własne na podstawie załącznika MPIPS T-II/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie włodawskim w 2008 roku.*

Powyższa analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w ujęciu grup elementarnych jest najlepszym obrazem do śledzenia danego zawodu na lokalnym rynku pracy, określa bowiem średnio miesięczne wskaźniki oraz relację pomiędzy nimi.

WNIOSKI

Na sytuację panującą na rynku pracy powiatu włodawskiego ma wpływ wiele czynników. Nie tylko słaba kondycja gospodarcza naszego regionu, nieznaczne tempo rozwoju gospodarki i przybywanie miejsc pracy, które jest jednak nadal zbyt małe by wchłonąć znaczną część rejestrowanego bezrobocia, ale również struktura zawodowa samych bezrobotnych.

W najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy nadal pozostają osoby długotrwale bezrobotne, które w powiecie włodawskim stanowią - 58,8% ogółu zarejestrowanych, pomimo że w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego ich liczba zmniejszyła się o 220 osób. Sytuacja tej grupy bezrobotnych uległa nieznacznej poprawie, dla porównania poziom bezrobocia wśród ogółu bezrobotnych w tym okresie wzrósł o 1 osobę bezrobotną z 3199 osób w 2007 roku, do 3200 osób w 2008 roku. Do grup zawodów o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia należą: nauczyciel praktycznej nauki zawodu, agent biur pomagających w prowadzeniu działalności gospodarczej i pośrednik handlowy, kierownik wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej, klasyfikator żywności, inżynier chemik, monter wyrobów z drewna, monter elektronik, monter systemów rurociągowych, położna, operator aparatury medycznej, operator maszyn i urządzeń do napojów alkoholowych, sportowcy zawodowi i trenerzy, pracownicy usług domowych. Na koniec 2008 roku odnotowano również 13 zawodów zagrożonych długotrwałym bezrobociem, między innymi: zaopatrzeniowiec, hodowca zwierząt, kaletnik, operator sprzętu do robót ziemnych, operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa owoców, portier, blacharz, opiekunka dziecięca, spawacz, pracownik domowej opieki osobistej.

W 2008 roku pracodawcy reprezentujący poszczególne sekcje PKD zgłosili do urzędu pracy 1251 ofert pracy, tj. aż o 385 ofert więcej niż w porównywanym okresie 2007 roku. Pokryły one w 28,4% zapotrzebowanie na pracę wynikające z napływu bezrobotnych (4400 osób). Najwięcej ofert pracy odnotowano w takich działach gospodarki jak: „Administracja publiczna i obrona narodowa”, „Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne”, „Handel hurtowy i detaliczny”, „Naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego”, „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”, „Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna”, „Edukacja”, „Budownictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej”, „Hotele i restauracje”, „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, „Pośrednictwo finansowe”, „Transport, gospodarka magazynowa i łączność”. Analizując zawody i oferty pracy zgłaszane w urzędzie można zauważyć tendencję sezonową, charakteryzującą powiat włodawski. W końcu roku

zwiększa się liczba rejestrujących się osób bezrobotnych, są to przede wszystkim osoby świadczące sezonowo pracę w handlu i usługach, robotnicy gospodarczy jak również robotnicy budowlani.

W ewidencji urzędu pracy pozostają nadal ofert pracy, których nie można zrealizować, pomimo tego, że w ewidencji figurują osoby o wskazanych kwalifikacjach. Trudnościami w zrealizowaniu tych ofert są między innymi: brak umiejętności praktycznych, predyspozycji do wykonywania danego zawodu, długotrwałe pozostawanie bez pracy, nie zaakceptowanie przez pracodawcę kierowanych osób bezrobotnych.

W omawianym okresie z bezrobocia odeszło 4339 osób, tj. o 1933 osoby więcej niż przed rokiem. Tak duży wzrost „odpływów” z bezrobocia spowodowany był głównie rosnącą aktywnością osób bezrobotnych, wyrażającą się większą liczbą podjęć pracy – w analizowanym okresie pracę podjęło 1561 bezrobotnych, tj. o 701 osób więcej niż przed rokiem, a także większą liczbą osób wyłączonych z rejestru bezrobotnych z powodu niepotwierdzenia gotowości do pracy, często w związku z wyjazdem do pracy za granicę. Bezrobotni w 2008 roku chętniej uczestniczyli także w różnych formach aktywizacji oferowanych przez urząd pracy. 295 bezrobotnych tj. o 170 osób więcej niż przed rokiem uczestniczyło w szkoleniach organizowanych przez PUP, 456 tj. o 301 osób więcej niż przed rokiem skierowano na staż.

Na podstawie przeprowadzonej analizy można stwierdzić, że rynek pracy powiatu włodawskiego wykazuje znaczną nierównowagę między popytem na pracę a podażą pracy, widoczną chociażby w różnicy między liczbą zarejestrowanych bezrobotnych (3200) a liczbą ofert pracy (1251), będących w dyspozycji urzędu. Rynek pracy znajduje się w punkcie, w którym do poprawy sytuacji nie wystarczają już działania skierowane na zmniejszenie liczby bezrobotnych, potrzebne jest stymulowanie wzrostu gospodarczego, skutkującego zwiększeniem liczby nowych miejsc pracy na tyle, aby udało się zagospodarować zasoby pracy o mniejszym poziomie kwalifikacji i jednostek radzących sobie z poprawą własnej sytuacji zawodowej. Dokonując analizy zawodów nadwyżkowych należy zwrócić uwagę na te zawody, na które w badanym okresie nie zgłoszono zapotrzebowania na pracę, których wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) równy był zeru czyli napływowi bezrobotnych nie towarzyszył napływ ofert pracy. Do zawodów tych należą między innymi: inżynier rolnictwa, specjalista do spraw marketingu i handlu, politolog, filolog – filologia polska, technik budownictwa, technik mechanizacji rolnictwa, stolarz budowlany, mechanik autobusów, garbarz skór bez włosa.

W 2008 roku wyodrębniono 21 zawodów deficytowych między innymi: bibliotekarz, konserwator budynków, pracownik biurowy, agent ubezpieczeniowy, woźny, pracownik administracyjny, kierownik działu marketingu i sprzedaży, zaopatrzeniowiec, pomoc farmaceutyczna, pomoc kuchenna, meliorant, portier, nauczyciel przedszkola, recepcjonista stolarz meblowy, pracznia, psycholog, pokojowa, salowa, robotnik gospodarczy, kelner.

Niniejsze opracowanie wskazuje więc na nadal trudną sytuację na lokalnym rynku pracy. Wielu bezrobotnych ma trudności ze znalezieniem pracy w posiadanym zawodzie. Związane jest to często z faktem, że mimo posiadania przez osobę bezrobotną wymaganego przez pracodawcę zawodu, nie spełnia ona innych wymagań stawianych przez pracodawcę tj. odpowiednie doświadczenie, czy inne dodatkowe umiejętności i uprawnienia. Ponadto należy podkreślić, że wśród rzeszy osób bezrobotnych występuje zjawisko dezaktualizacji ich kwalifikacji, co w efekcie utrudnia ich powrót na rynek pracy. Zauważa się też małą mobilność wśród osób pozostających bez zatrudnienia. Podkreślenia wymaga fakt, że bardzo duża liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy nie posiada w ogóle żadnego zawodu - 19,6 % ogółu bezrobotnych. Ponad 59,5% populacji tej grupy stanowiły kobiety, zaś 8,3% absolwenci (z których 65,4% to bezrobotni absolwenci- kobiety). W porównaniu do stanu z końca 2007 roku populacja bezrobotnych nie posiadających zawodu zwiększyła się z poziomu 627 osób w końcu 2007 roku do 659 osób w końcu 2008 roku, czyli wzrost wyniósł 32 osoby. Niezbędne jest zatem stałe podejmowanie działań zmierzających do umożliwienia zarejestrowanym w urzędzie osobom zdobycia zawodu czy też podwyższenia lub uzupełnienia posiadanych kwalifikacji.

Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwala na określenie aktualnych potrzeb rynku pracy. Należy jednak pamiętać, że skupiają się one nie tylko na konkretnych kwalifikacjach zawodowych, zdobytych w systemie szkolnym czy na kursach doszkalających, ale także na dodatkowych umiejętnościach o charakterze uniwersalnym, tj. planowanie ścieżki własnego rozwoju zawodowego, elastycznego podejścia do oczekiwań pracodawców, uwzględniania konieczności kilkakrotnej reorientacji zawodowej na przestrzeni całej kariery zawodowej. Częstym zjawiskiem jest podejmowanie pracy nie w zawodzie wyuczonym, ale pokrewnym. Obecnie większość osób pracuje w zawodach, w których może tylko w części wykorzystać wyuczone umiejętności i wiedzę. Ważnymi dla lokalnego rynku pracy czynnikami stają się zatem przede wszystkim:

- jakościowy rozwój zasobów ludzkich;
- rozwijanie systemu edukacji, szkoleń i poradnictwa zawodowego;
- prowadzenie polityki spójności między rynkiem pracy a profilem oferty dydaktycznej,
- rozwijanie i wspomaganie sektora usług,

- wspomaganie samozatrudnienia,
- wyrównywanie szans kobiet, osób niepełnosprawnych oraz osób w podeszłym wieku,
- kreowanie i prowadzenie lokalnej polityki przeciwdziałania bezrobociu,
- monitorowanie potrzeb pracodawców w zakresie zasobów ludzkich skoordynowane z systemem edukacji.

Reasumując podkreślić należy fakt, że przeprowadzona analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych nie w pełni odzwierciedla rzeczywistą sytuację na rynku pracy. Odnosi się jedynie do bezrobocia rejestrowanego, obejmuje oferty pracy zgłaszane tylko do powiatowego urzędu pracy, a pracodawcy korzystają z różnych źródeł pozyskiwania pracowników. Dlatego też nie może być jedynym źródłem pomocnym przy określaniu kierunków kształcenia zawodowego czy szkoleń. Szczegółowe wnioski dotyczące monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych za 2008 rok będzie można sformułować dopiero po opracowaniu drugiej części raportu tzw. progностycznej, w oparciu o badania sondażowe przeprowadzone w zakładach pracy powiatu włodawskiego. Wynika to z definicji monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, który należy rozumieć jako proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania się popytu na pracę i podaży zasobów pracy.

**Opracowała: specjalista ds. rozwoju zawodowego
Marta Bukacka**